

зб. матер. круглого столу (м. Київ, 31 березня 2023 р.): у 2-х ч.
Ч. 1. Київ : НА СБУ, 2023. 75 с. URL: [https://academy.ssu.gov.ua/
uploads/p5761186644.pdf](https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p5761186644.pdf).

Герасименко Лариса Володимирівна,
завідувач кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ У КРИМІНАЛЬНОМУ АНАЛІЗІ

У стратегічному кримінальному аналізі одним з найважливіших аспектів є аналіз ризиків та загроз. При здійсненні зазначеного напрямку аналізу важливим етапом є інтерпретація отриманої інформації. Саме на цьому етапі є можливість визначити наявні умови, які впливають на досліджувану активність. На цьому ж етапі важливо якісно описати та проаналізувати контекст, в якому знаходиться проблема, що забезпечить основу для порівняння джерел загроз та рівнів, на яких спостерігаються їх наслідки. Зазначене надасть можливість виявити інформаційні прогалини.

Після інтерпретації ризик необхідно оцінити, що доцільно здійснити на основі деяких загальних показників, зокрема:

- темпи зростання (зменшення) загальної кількості випадків, що підлягають аналізу, зафіксованих за певний проміжок часу, порівняно з аналогічними періодами попередніх років;
- динаміка кількості жертв або інцидентів за аналізований період;
- географічний розподіл інцидентів або жертв;
- середнє значення їх розподілу за заданий період часу та відносно географічної одиниці;
- часові інтервали, в яких трапляються інциденти;
- існування та вплив зовнішніх економічних, соціальних та географічних факторів;
- асоціювання інцидентів, що підлягають аналізу, з особами (фізичними або юридичними).

На підставі загальних показників, зазначених вище, аналітик може встановити конкретні показники залежно від суб'єкта аналізу ризиків або відповідно до вимог замовника.

Оцінка ризику має на меті виявити та вивчити вразливі сфери в суспільстві та надати рекомендації щодо їх нівелювання. При проведенні оцінки ризиків враховується не тільки характер вразливого сектору, але й характер потенційних загроз та рівень складності їх впливу. Поєднання оцінюваного рівня ймовірності та прогнозованого рівня впливу є ризиком, на основі якого складається профіль ризику. Оцінку ризику можна проводити за трьох ступеневою шкалою:

1. Оцінка ймовірності матеріалізації визначеного ризику полягає у визначенні шансів виникнення конкретного результату і виконується шляхом:

- спостереження за матеріалізацією подібних ризиків у минулому;

- аналізу обставин (причин), що сприяють виникненню ризиків;

- використання шкали оцінювання ризику для його матеріалізації ризику в три або п'ять етапів вірогідності цього.

2. Оцінка впливу на ситуацію у випадку матеріалізації ризиків.

3. Оцінка ризику.

Метою оцінки є різниця між оцінкою загрози та оцінкою ризику. На першому етапі ціль – це загроза, а на другому – увага зосереджена на об'єкті, який є вразливим та який може стати об'єктом загрози. При цьому варто пам'ятати, що об'єкт може бути вразливим, навіть якщо загрози немає.

Якщо ризики не можуть бути кількісно визначені або не мають чи їм не можуть бути присвоєні значення, вони оцінюються відповідно до кількості сповіщень, частоти, області прояву, відповідно до значення та кількості уразливих ситуацій або у співвідношенні з іншими факторами ризику.

Оцінюючи загрози, як реальну подію, за якої ризик переходить зі стану можливості у реальну площину, аналітик повинен виділити, що викликає загрозу, в якій формі вона може проявитись, якби вона стала реальністю. Інколи оцінка загрози повинна включати інформацію про наслідки для суспільства, а також про те, на які сектори вплине, якщо загроза реалізується.

В ході оцінювання загрози можна отримати ситуацію, в якій робиться висновок про те, що загрози немає або що рівень загрози зменшується. І хоча це, так би мовити, «негативний» висновок, він є досить важливим. Водночас, загроза – це щось потенційне, чого ще не відбулося, але висока ймовірність її

настання. Коли це матеріалізується інформація сприйматиметься вже не як загроза, а як певна ситуація чи кримінальна активність.

Наприкінці варто наголосити, що під час ідентифікації, опису та оцінки загрози необхідно враховувати дві загальні характеристики, що визначають загрозу: ймовірність (можливість того, що щось станеться) та вплив (рівень економічної, емоційної, фізичної, інтелектуальної та політичної шкоди, який стався внаслідок загрози).

Кваліфікований підхід до аналізу ризиків та загроз в кримінальному аналізі дозволяє розробити ефективні заходи із запобігання кримінальній активності.

Господарець Анна Анатоліївна,
аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ

ЗНАЧУЩІСТЬ ЯКОСТІ АНАЛІТИЧНИХ ПРОДУКТІВ ПІД ЧАС ПЛАНУВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ

Оперативно-розшукова діяльність (далі – ОРД) є невід’ємною складовою правоохоронної функції визначених законом суб’єктів. Її завданням є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави [1].

У межах проведення оперативно-розшукових заходів (далі – ОРЗ) серед іншого оперативним працівникам п. 21 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» надано право на безпосереднє проведення або ініціювання проведення кримінального аналізу [1].

Метою інтеграції можливостей кримінального аналізу в систему забезпечення діяльності органів і підрозділів Національної поліції є потреба прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі використання сукупності методів збирання, оцінки, аналізу та реалізації отриманих результатів під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, досудового